

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק א

ויקח קרח - ולא מושא. וכן גם: "ואבשלם לך ויצב - לו בחיו את - מצבת" וגוי (שםואל ב' יח, יח).
מבחן דקדוקית הרי כל הפעולות המתוארת לאחר מכן היא המושא של הלקיחה; מבחינה
הginginitic הלקיחה מתארת התנהגות בלתי מוצדקת של אדם הפועל לטובות עצמו. אבשלום לך
לעצמם את הזכות, נטל את השם להציב לו מצבת זכרון כבר בחיו. קרח לך לעצמו את הזכות,
טל את השם להוכיח את משה ואת אהרן על מעמדם בעם. והואיל והכתוב נוקט לשון לkipha, הרי
הוא רומז יחד עם זה שהמניע למשה של קרח היה אונכי; הוא פועל לטובות עצמו והופעתו כמייצג
את ענייני הכלל הייתה רק למראית עין.

הגואה הוא כלי מאד חזק באדם מזוחה אותו תמיד לבקש כבוד עצמו. צרכים להתמודד אותו.

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק ג

רב - לכם וגוי. תיבת כי מורה שמאמר כל - העדה מנמק את טענת "רב - לכם" שלפניו. בנגד זה
השאלת הבאה לאחר מכן איננה מנמקת על ידי הדברים שנאמרו לפניה, שהרי איננה קשורה להם
בלשון "מדוע" אלא זו שאלה חדשה הנוספת למה שלפניה בלשון ומדוע. ונראה מכאן שהם קמו על
משה בשתי טענות - או מוטב: בטענה אחת ובתוכחה אחת. תחילת טענו: "כל - העדה" וגוי, ולפייך:
"רב - לכם"; כל העדה - לא רק בכללה אלא בכל פרטיה כלם קדשים ושכינה שורה בקרבתם: כל
אחד מששים רבו בני העדה הוא קדוש וקרוב אפוא לה, ולפייך אין צורך בכהן שיבטא בשמו את
מחשבתו ואת הגינוי ויקרב אותם לה' בקרבן. וזה הבטיח להשרות את שכינתו על אותם ששים
רבו, ולא על היחיד כל שהוא, ולפייך אין ה' זוקק לנביא כדי להביא את דברו לאותם ששים רבו.
ולפייך "רב - לכם", כולם קרוביים לה' והוא קרוב לכולם ושוב אין צורך לא אחרן ולא במשה;
ולפייך עצם מעמדם של משה ואחרון הוא יהירות שיסודה בשקר. ונוסף על כך: לו יהיה כדבריכם,
ויש צורך ביחיד העומד בראש הכלל והמייצג אותו - מזועזוק אהרן ומשה? מזוע לא תינתן זכות
לעם לבחור לו את נציגו, מה מצדיק את אהרן ואת משה להעמיד את עצם בראש האומה??!

כל ישראל אינם אוהבים אלו שיש להם שרה, וזה מטעם הקנאה. חשובים שבuali שרה הוא
בעלי גואה, ובחרו בעצם להיות שליטים על אחרים. כהנים ונביאים נבחרו על ידי ה' להיות
שלוחים, ולא להיות להם שרה.

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק ז

(ז) וישמע משה וגוי. משה שמע - או מוטב: הוא הבין את המטרה ואת המנייע של הטענות
וההאשמות שהוטחו כלפיו. הייתה זו כפירה ביסוד האלוהי של שליחותו. ואילו סברו כן מלחמת
טעות עיונית, היה אפשר למדו ולהעמידם על טעותם; אך הם הגיעו לידי כך מתוך קנאה ורדיפת
כבוד. במסווה של ייצוג ענייני הכלל הם בקשו לספק את האינטרסים של עצם ולצורך זה בהאו
בהוכחות כוזבות וمسנוורות המכניות לאהבה העצמית של על העם. וכך ניסו לדוחק את רגלי
משה ואחרון ולשלול מהם את מעמדם. הן הנחות היסוד למרדו של קרח הן כוזבות, והמסקנות -
בבישום לנסיבות הנידונות - הן כוזבות לא פחות. כל העדה כולם אינם קדושים כבר עתה. הם

"אנשי - קדש" (שמות כב, ל ופי' שם), אנשים בעלי תפקיד קדוש; "קדשים תהיו" (ויקרא יט, ב ופי' שם) - ייעודו הוא להיות קדושים ובעצם היעוד הזה הם "קדשים לאלהיהם" (לעיל טו, מ) והם "עם קדוש לה" (על דברים ז, וועוד); הם אנשים שנטקדרו לה', עם שנתקדש לה' ובכל נימה של קיומם כיחדים וכעם הם קינויים לה' לבדו, אך עדין אינם "קדושים". אלא עליהם לעלות ולהתעלות ללא הרף לקראת ייעודם הקדוש. אל להם להחליף את הממציאות בייעוד; אל יראו את עצם קדושים משום שהוקדשו לייעוד קדוש; אלא ייעודם הקדוש יהיה נגד עיניהם כמטרה רחוקה של שאיפתם, וכדי שיתקיים כל זה, הוקם בתוכם המקיף את ה"עדות", שניתנה להם מאות ה', בו קיבל ייעודם הקדוש את תיאורו הסמלי האידיאלי; ולפיכך אין כל אדם ראוי לגשת למקדש ללא מעוצר, ואפילו אהרן יתקרב אליו רק על פי מצות ה' ואף הוא לא כאישיות פרטית אלא רק בלבוש של סמל שירותו. ודזוקא משום כך נאמר לעם ולכהנים: "זהור הקרב יומת", לבל ישימו את הממציאות במקום הייעוד וכך יטלו את נשמת המקדש ויבטלו את כל ההשפעה היוצאת ממנו. כל חלוקת העם לפלוגות - ישראל, לויים, כהנים - והמקדש בתוך מוגבל ומופרש לעצמו - כל אלה הם ביטוי לкриאה: "קדשים תהיו", אך עדין לא הגעתם לכלל "קדושים אתם!"

אנחנו לא נולדנו כעם קדוש, אלא עם שיש לו אפשרות של קדשה. הקדשה היא לא ירושה לנו, אלא דבר לצרכים לעובד בשבייו. ככלנו יש פוטנציל זו, אך זה לא הבטחה.

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק ה

(ה) וידבר וגו' בקר וגו'. "בקר": לא מחר אלא בבוקר; הוה אומר: יש להמתין עד שיפנה היום ויהי ערב וגם בוקר. הואיל וההכרעה תיפול על ידי אובדן המורדים, יש לתמם מהם זמן להתיישב בדעתם, וביחוד יש להניח אותם לעצם בשעות המנוחה וההתבוזדות של הלילה. בשעות אלה כל אדם קרוב אצל בני ביתו והוא פניו להרהוריו ליבו, ובאותו זמן הוא גם רחוק מהשפעת חבירים מסיתנים. יחד עם זה בקש משה לנצל את הזמן כדי להוכיח ולהזuir את הטועים בדרכם, ודבר זה מוכח מהמשך הפרשה. ואכן בשעת ההכרעה לא היה שם און בן פلت, ולמדנו מפי השמועה שאשתו מנעה בעדו מהמשיך להשתתף במרד (במדבר רבה יח, טו). כמו כן ברגע ההכרעה חזרו בני קרת למומב, וכך ניצלו מן האבדון שנגזר על אביהם (ילקוט שמעוני, קרח תש

כשהחטא מסית את האדם, ובפרט על ידי חבריו, צריך להפריש מהם ולהשוב, ואז יש סיכוי להנצל מהטה.

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק ח

לעבד את - עבדת משכנך ה' ולעמד לפני העדה לשורתם - השווה פסוקים ב, ו - ח. "עבדת משכנך ה'" היא העבודה לצורך הحكמה, הקיום, ההגנה וההובללה של המשכן וכלייו. יחד עם זה הרי זו גם עבודה בשירות האומה והם עומדים על ידי כך לפני העדה לשורתם: לעשות את מה שモטל, לאמיתו של דבר, על כלל האומה. על פי המחשבה היהודית הרי משרה ציבורית מכובדת את עליה מפני שיש בה ממשום "עבודת הכלל". נושא המשרה איננו שולט באחרים אלא הוא משועבד להם; אין הוא נוטל "שררה" אלא "עובדות" (הוריות י, ע"א). הכבוד של "עובדות" ציבורית תלוי בכך, שהיחיד חדור ברעיון הכלל ומטרתו והוא מפרנס את מטרות הציבור ברוח הכלל ומוקדמת מבטו:

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק טו

לא חמור אחד מהם נשאתי וגו'. אילו הכתמתי את אופי עלי ידי מעשה קל של רדייפת בצע או אלימות, היה להם הזכות לא רק להסתפק ביסוד האלוהי של שליחותי אלא לכפור בו במישרין. שליחיך חייבים להיות טהורים במידותיהם. אין אתה שולח אדם שיש לו נטייה כל שהיא לדרכם של מנוגלים ועריצים. טוהר האופי הוא הסימן הראשון להאמנת שליחיך. אין אני ראוי לקטלוג שהם מטיחים בפנוי, כי לא ערערתי את האמונה בשליחותי על ידי שרירות לב ורדייפת שרה. אין צורך לומר שלא הכבדתי את עולי על אחד מהעם, אלא אף לא הטלתי את משאותי על בהמת משה של אחד מהעם, ולא הרעתית את - אחד מהם מדעת ובשeriorות לב.

חשיבות מאוד לכל בעל שרה שלא לקחת ממנו הצבור יותר מדבר קטן שצורך לחיות, ולא יותר.

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק כה

דתן ואבירים - יותר משאר כל המורדים - חטאו למשה במישרין, אך משה שקד להציל דока אונם והשתדל עד הרגע האחרון של ההכרעה להחזיר אותם למוטב.

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק כט

(כט) אם - כמוות וגו': מות כל - האדם הוא מוות טבעי הבא כתוצאה מן העובדה שכל אדם הוא בן תמוותה: פקצת כל - האדם היא מוות "טבעי" הבא כתוצאה ממוארע מיוחד שיש בו כדי להמית, כגון מוות בחרב, ברעב, באש, במים וכדו'. גם מאורעות אלה מתרחשים על פי חוקי הטבע המשודרים והקיים על פי רצון ה', שכן גוירת ה' מקרבת או מפקירה את האדם לתהווות הסיבות הטבעיות האלה. גם מוות מסווג זה הוא "פקצת כל - האדם": הוא מאורע שאנו מתרחש מחוץ לתחום הנسبות שגם שאר בני אדם מסורים להן במהלך הטבע של הדברים. והנה כל המאורעות הקוריים טבעיות, הנעים על פי הסדר הטבעי של העולם, כולל מתרחשים רק על פי רצון ה', שהרי ה' חzieב את הסדר הטבעי של העולם וסדר זה פועל רק כל עוד ה' חפש בו. נוסף על כך הרי האדם מסור להשגתנו הפרטית של ה' וזו קובעת את גורלו לחיים או למוות, להצלחה או לכישלון; ולא יקרה לו דבר קטן יותר - אפילו "במהלך הריגל של הדברים" - אלא אם כן רצונו הקדוש של ה' גור עליו כן. ולפיכך אפילו אם - כמוות כל - האדם ימתן אלה ופקצת כל - האדם יפקד עליהם - הרי אותו מוות ואוთה פקודה יגשיםו רק את מאמרו היישיר של ה'. ואף על פי כן הרי מוות זה ופקודה זו אין בהם משום האמונה לשילוחתו האלוהית של משה, שכן שליחות זו מושתנת על התערבותה ה' הנעשית מחוץ לסדר הטבעי של הדברים, בה התגללה האל ב מידת שם הויה המעד שהוא עומד בחירות הווייתו מעל סדר העולם. שליחות זו מעידה שסדר העולם נובע ממנו וכיים על ידיו. כל הנמצאים צרייכים לו והוא אין צריך להם; אין הוא רק "אלחים", שברא וסידר את העולם פעמי אחת, אלא הוא ה'" יש בכוחו לפתח בכל עת עתיד חדש שאינו תלוי בעבר, והוא מוכן להפעיל לצורך האדם את כוחו הפועל בחירות, כי הוא נפח באדם נשמת חיים מעצם אישיותו וחירותו. על ידי כך ברא את האדם בצלמו וכן היה האדם לנפש חייה, בעלת חירות ואישיות; והאדם שנברא בדמותו בוראו חייב להשתחרר בחירות מוסרית מכפיית הסיבות הטבעיות של העולם ועליו להכיר את רצון ה' ולעשות את רצון ה' בחירות. בחוג הדברים שהוא קורא לו עולם יעבד את ה' עלי אדמות, וכך עמו יעלה את עולמו לתחום החירות המוסרית - האלוהית. בשליחותו של משה ביקש ה' להתחילה בחינוך האנושות והיא נועדה להחזיר את האדם אל ה', למען יזכה בחירות מוסרית (ראה פ' שמות ו. ג). הן עצם שליחותו של משה - וכן כל מלא היוצאת מפי ה' אל האדם - היא מעשה של אישיות הפעלת בחירות, ולפיכך אין לה האמנה אלא

על ידי אותן ומופת המעדים על אותה אישיות בעלת חירות. ועל כן "אם - כמוות כל - האדם" וגוי - לא ה' שלחני. אולם -

רש"ר הירש במדבר פרק טז פסוק ל

(ל) ואם - בריהה וגוי. אם יאבדו על ידי בריהה חדשה שתodium שהאל הוא "ה" - הוא האל שבסמו הופעתו ופועלתי - כי אז יידעתם כי נאצו האנשים האלה את - ה'; תדעו, שאנשים אלה, המכפרים שה' שלחני, כבר כפרו באל הפועל בחירות ויכחשו בכל מעשי ה'.

רש"ר הירש במדבר פרק יז פסוק כג

ואף על פי כן אחד הוא השקד בין כל חברי בשדה. ובמה ייחודי? בשקידה שעל שמה הוא נקרא; בתמורות עירנית וזריזה הוא עושה את המוטל עליו ובכך הוא מקדים את כל אחיו האילנות. בעודם נמלכים בדעתם, כבר השלים הוא את מפעלו; והוא מקדים מיד את התכליות, שהיא הפרח העושה את הפרי, שהרי כל עצמו לא בא אלא לעשות פרי. לצורך הפרי הוא מוציא אחר כך את עליו ולאוთה תכליות הוא מכין ומכוון את כל לשדו. **אך זו היא בדיקות רוח הלוויים שבוכותה זכה שבט לוי להיות מייצג התורה והמקדש, שכן רק בני לוי נענו לקריאת "מי לה אל" (שמות לב, כו)** ונאספו אל משה; רוח זו תעבור בירושה מתוך העילית של משפחת הלווי - באחרון ובבנוי (השווה פ"י שמות עט' שלא). יחו עם זה הרוי כאן גם הבטחה מלחמת. כי השקד רק מקדים לפרק ולעשות פרי; הוא עבר לפניו חברי בשדה ומקדים אותם בהתפתחותם, אך גם הם עתידים לבוא בעקבותיו. וכן הדבר גם בלוויים ובבני אהרן, הם עוברים לפניו אחיהם בהתפתחות הרוח ובדרך החיים ושאר השבטים נקראים לבא בעקבותיהם ולsegel דרך זו לעצם.

רש"ר הירש במדבר פרק יז פסוק כה

הចורך בקיום העובדה הזאת ילק ויגדל ברבבות העיתים. שהרי עם ישראל על כל שכבותיו - בלי הבדל מקטוע ומשלו יד - נקראים ללימוד התורה, לקבל את עלה ולקיים את מצותיה, ועתידה התורה להשלים את שליחותה בעם. היא תחדור בכל רוח ובכל לב, תעצב כל מחשבה וככל רגש, כל השקפה וכל מעשה, רוח העם המופריה מן התורה - והמתנהלת בעם מדור לדור - תלך ותתקrab לרוח התורה. בסופו של דבר ייסתם הפעם שבין חזון התורה לבין הגשמהה בעם, וכך תלך ותתמעט היהירות שבטעתו של קרח "כי כל - העדה כלם קדשים ובתוכם ה". וככל שייתגשם החזון הזה, כן ילק ויגדל החשש שהוא ימרוד האלים במאור שהAIR את עיניו ותווך כפירה במקור האלוהי של התורה ייחס אותה לרוח האדם, וכך ייחדלו להיות תלמידים ומשרתים לתורה ויעזו לבחון אותה ברוח ביקורתית. מושם כך ניתנה מצות הגבלה, הנוגאת בכל הזמנים. היא מרחיקה את העם מן העדות ומקדשה באמצעות הלוויים והכהנים, והיא מזהירה גם את הגודל שבחכמי התורה, השוגה באהבתה תמיד: גם הוא חייב לסתום את התורה באובייקטיביות המוחלטת שלה. כי התורה היא אלוהית ואין אדם רשאי לתקرب אליה, ואפילו הכהנים לא יקרבו לעדות התורה אלא בלבוש של סמל שירותם ולאחר קידוש ידים ורגלים. בכל דור ודור אזהרת ההגבלה יוצאת מהר חורב ומכוזת ואומרת: "רד העד בעם פן - יהרסו אל - ה' לראות ונפל ממנה רב; וגם הכהנים הנגשים אל - ה' יתקדשו פן - יפרץ בהם ה'" (שמות יט, כא - כב)!